

**PACTE TERRASSA PER
A L'ACCESSIBILITAT
UNIVERSAL**

Juliol, 2012

PACTE TERRASSA PER A L'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

1. Introducció

La ciutat de Terrassa esta desenvolupant des de fa uns quants anys un esforç important per tal de contribuir a la superació de totes les barreres i divisions que puguin afectar a la vida de les persones.

Sota el lema: Terrassa, la ciutat de les persones, l'Ajuntament ha vingut impulsant diferents iniciatives en diversos àmbits d'acció, orientades específicament cap a la superació dels elements que separen a les persones.

La consagració del dret a l'accessibilitat universal per part de la Unió Europea ha estat un factor decisiu que ha permès donar un impuls fonamental en la consecució dels objectius de combatre tots aquells factors que propicien limitacions sobre determinades persones.

Terrassa va esser un dels primers municipis de l'estat espanyol, en redactar i aprovar un ambiciós pla d'accessibilitat municipal (aprovat l'any 2003) i en posar en marxa la seva execució de forma molt activa.

També ha vingut desenvolupant diferents actuacions en l'àmbit del disseny dels espais públics, a on cal destacar especialment la urbanització del Parc de Vallparadís (35 HA de superfície) a partir de la reconversió d'un antic torrent, i que inclou també un conjunt d'equipaments culturals i esportius, i dins del qual s'hi torba també el conjunt monumental de les antigues esglésies preromàniques de Sant Pere.

El disseny de tots aquests espais i l'accés als equipaments ha tingut en compte molt especialment la necessitat de garantir el seu ús per part de tothom sense distinció per raó de la seva discapacitat. Resoldre els accessos a l'interior del parc, amb desnivells de fins a 20 metres, o al conjunt monumental que el presideix tot superant les barreres pròpies de les seves condicions morfològiques, desenvolupar una senyalèctica informativa específica per a les persones invidents i també per les que tenen mobilitat reduïda, han estat els reptes assolits.

Creiem també especialment destacable el redisseny de la Rambla a partir de la seva transformació radical d'antic eix de circulació viària (amb una altíssima intensitat de trànsit) a un eix cívic eminentment peatonal (amb trànsit només per a transport públic i serveis), pensat i resolt en tots els seus detalls d'urbanització per al passeig per part de totes les persones, lliure de barreres arquitectòniques. Aquesta actuació culmina el procés de peatonalització i supressió de barreres arquitectòniques que la ciutat ha vingut desenvolupant des de fa 15 anys.

Estem fent un esforç molt important també en l'àmbit de l'accessibilitat als habitatges. L'Ajuntament de Terrassa s'ha marcat el repte de treballar amb solucions imaginatives i superant les limitacions físiques, per tal d'aconseguir que els antics edificis que tenen barrers en el seus accessos o que no disposen d'ascensor, puguin anar superant aquestes limitacions que sovint impedeixen el dret d'elles persones a poder sortir al carrer pels seus propis mitjans.

L'aposta de Terrassa està sent treballar colze a colze amb les entitats i associacions de persones amb discapacitat i les seves famílies i/o representants, vinculats a l'administració local mitjançant el **Punt Municipal d'Atenció a la Discapacitat (PUMAD)** a través de la TAULA DE LA DISCAPACITAT que va ser constituïda l'any 2008.

A iniciativa de la TAULA DE LA DISCAPACITAT, l'Ajuntament de Terrassa signa l'Adhesió a la Convenció Internacional dels Drets de les Persones amb Discapacitat, l'any 2009, manifestant el compromís i la disposició de l'Ajuntament de Terrassa de compartir el contingut de la Convenció Internacional sobre els drets de les persones amb Discapacitat de les Nacions Unides, la vocació de la qual és la d'impulsar el reconeixement de les persones amb discapacitat com a subjectes de drets humans en igualtat de condicions.

La **TAULA DE LA DISCAPACITAT** com a espai participatiu, genera Comissions de Treball, entre les quals, la **Comissió d'Accessibilitat**, ha estat una de les més actives, i on la ciutadania, representada per les Associacions i entitats locals vinculades a la discapacitat, els tècnics competents i els polítics, són copartípeps de l'objectiu d'anar construint una ciutat accessible i inclusiva, una ciutat per a tothom.

Aquests esforços han estat reconeguts recentment a través de la distinció de la ciutat de Terrassa com a una de les vuit ciutats finalistes al Premi Europeu a la Ciutat Accessible que reconeix el treball realitzat pels municipis de més de 50.000 per a millorar l'accessibilitat de les persones amb mobilitat reduïda i contribuir, així, a una societat més justa i amb igualtat d'oportunitats per a tothom.

Però malgrat els importants avenços assolits resta encara molta feina per endavant en relació amb l'objectiu d'assolir una ciutat plenament a l'abast de tothom.

Per tal de donar un nou impuls fonamental a aquest procés de millora i d'implicació per part de tots els ciutadans, empreses, entitats i col·lectius en relació amb l'assoliment definitiu del dret a l'accessibilitat universal, es planteja la constitució d'un pacte per a l'accessibilitat universal: ***El Pacte Terrassa per a l'Accessibilitat Universal*** que per una banda integri els diferents instruments fins ara desenvolupats: en quant a la planificació de les accions a realitzar, el **Pla d'Accessibilitat**; en quant a la participació de les entitats que representen a les persones amb discapacitat, la **Comissió d'Accessibilitat de la TAULA DE LA DISCAPACITAT**; i en quant a l'acció concreta en matèria d'assessorament a col·lectius, a tècnics, a comunitats de propietaris i a particulars, a través del **Conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Terrassa i l'entitat PROU BARRERES en matèria d'accessibilitat universal**.

El Pacte Terrassa per a l'Accessibilitat Universal pretén abordar un salt qualitatiu i conceptual a partir de la integració i interrelació dels tres instruments esmentats, obrint nous camps i àmbits de treball i de desenvolupament de propostes i accions concrets.

2. Els actuals instruments de desenvolupament del Pacte

- **Pla d'Accessibilitat de Terrassa.**

L'any 2002 l'Ajuntament de Terrassa elabora el seu Pla d'Accessibilitat. Aquest contempla un pla d'actuació en: l'espai públic, els edificis, el transport i la comunicació. La ciutat en aquell moment tenia la voluntat d'incidir en la qualitat de vida i la mobilitat fàcil i còmode millorant així l'autonomia de les persones. Per la redacció d'aquest Pla es va tenir en compte la següent legislació i normativa vigents en matèria d'accessibilitat:

- *European Manual for an accessible built environment.*
- Llei 20/91, de Promoció de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques.
- Codi d'accessibilitat de Catalunya, Decret 135/1995 de 24 de març, de desplegament de la Llei 20/1991, de 25 de novembre de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques i d'aprovació del codi d'accessibilitat.

La redacció del Pla d'accessibilitat va néixer de la necessitat de programar el procés de transformació i de millora de la ciutat en aquest àmbit. A més, de la diagnosi, la programació d'actuacions i els sistemes de gestió es va obrir un procés participatiu amb els actors polítics, socials i veïnals de la ciutat per tal de tractar aquesta temàtica. Es van formar tres comissions: espais públics, edificacions i transports; el Pla va ser aprovat en la sessió del Ple Municipal del dia 29 de gener de 2004.

El Pla té com a objectius:

- Disposar d'un instrument que faci possible la transformació de la ciutat de cara al futur.
- Disposar l'Ajuntament d'un programa d'intervencions que faci possible conèixer quines són les intervencions a dur a terme.
- Conèixer el sistema de gestió en cada intervenció per tal d'optimitzar al màxim les inversions municipals.
- Contemplar les necessitats municipals i les capacitats d'inversió per tal que pugui ser assumit per l'Ajuntament.
- Executar-lo.

Respecte a les intervencions en l'espai urbà, el pla contempla: l'eixamplament de voreres per tal de permetre que es puguin creuar una persona que camina i una altra que va en cadira de rodes, plataformes úniques en carrers estrets on el vianant pateix el circular pel carrer, construcció de passos de vianants a nivell de calçada, reordenació d'elements del mobiliari urbà, de senyalització, comercials procurant que aquests estiguin sempre a la banda externa de la calçada, eliminar aquells que siguin inaccessible substituint-los per altres de disseny correcte quan siguin necessaris.

Pel que fa a les intervencions en edificis es contemplen: actuacions en els edificis municipals i també l'assessorament, atorgament de subvencions i informació en el cas de particulars. Sense oblidar que existeixen ordenances urbanístiques que vetllen pel

compliment dels codis d'accessibilitat en els edificis de nova construcció. També, existeix la voluntat de resoldre desnivells interns en els recorreguts, ubicar ascensors per permetre l'accés a plantes superiors, situar un servei higiènic per planta.

Un altre punt és el transport. Existeix l'objectiu de: disposar de parades confortables que permetin un fàcil accés al vehicle de transport col·lectiu, fer accessibles aquests vehicles, disposar de taxis adaptats, disposar d'aparcaments reservats en els entorns de tots els focus d'atracció. La consecució d'aquest objectiu dependrà de les competències municipals de cada aspecte. En darrer lloc també es busca aconseguir que qualsevol persona que tingui problemes sensorials pugui comunicar-se, informar-se i orientar-se a l'espai urbà, l'edificació i el transport. Actualment a nivell de transport s'ha aconseguit que tota la flota de vehicles estigui adaptada a PMR (plataforma baixa i rampes) alhora s'estan adaptant les plataformes d'accés a l'autobús. És important recordar que en general, que s'estan complint totes i la majoria les directrius que es fixaven al pla d'accessibilitat de Terrassa relatives al transport.

Des de la posada en funcionament del Pla d'accessibilitat s'han anat desenvolupant les actuacions descrites en el mateix però també s'ha donat sortida a peticions formulades pels ciutadans amb l'objectiu de facilitar els seus recorreguts diaris i per tant millorar la seva qualitat de vida.

Darrerament, l'Ajuntament de Terrassa ha estat aprofitant el màxim l'oportunitat de creació d'ocupació i d'incentivació de l'economia que ha suposat el Fons Estatal d'Inversió Local (FEIL) per presentar projectes que en molts casos tenen l'accessibilitat com a fons comú. Es contemplen en alguns treballs: la reparació de voreres, la seva ampliació i la col·locació de rampes. Així mateix també s'estan desenvolupant 16 projectes de millora de camins escolars per: millorar la senyalització, facilitar els moviments peatonals i de vehicles al voltant de diferents centres educatius de la ciutat. En l'any 2009 amb fons FEIL en reparació i ampliació de voreres i millora de camins escolars es van destinar directament més de 3.249.416,31 euros.

- **Servei Municipal d'Atenció a la Discapacitat (PUMAD)**

El Punt Municipal d'Atenció a la Discapacitat. (PUMAD), és un espai d'assessorament, informació i orientació sobre serveis, recursos i prestacions per millorar l'atenció a la discapacitat a la nostra ciutat .

El Servei està adreçat a persones afectades, familiars, professionals, cuidadors, administracions, institucions, entitats i associacions relacionades amb les situacions de discapacitat.

És l'espai des de on l'Ajuntament de Terrassa desenvolupa les seves competències en matèria de discapacitat, en l'àmbit municipal, mitjançant el Pla Municipal de la Discapacitat.

OBJECTIU GENERAL

Millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat i llurs famílies.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- 1.- Generació del contingut conceptual en matèria de discapacitat a la ciutat (gestió informació).

2.- Tramitació de la Targeta d'Aparcament per a Persones amb Discapacitat, Tramitació de la Reserva d'Estacionament per a persones amb Discapacitat i Tramitació de la Targeta Socials Bus (Accés Bus).

3.-Suport a la persona amb discapacitat i les seves famílies en l'atenció de les seves demandes.

4.- Referent en l'abordatge de la discapacitat des dels diferents serveis de l'administració municipal (transversalitat)

5.-Dinamització de la xarxa social del territori vers l'atenció de la discapacitat.

6.-Apropament de la realitat de la discapacitat a la ciutadania.

- **Comissió d'Accessibilitat de la TAULA DE LA DISCAPACITAT**

La Taula de la Discapacitat és un espai de **participació**, format per representants de les entitats que hi ha a la ciutat que treballen amb persones amb discapacitat, i de les associacions d'afectats i de familiars.

La participació de tots els agents implicats en la millora de la qualitat de vida de les persones amb discapacitat i de les seves famílies, a través d'un espai participatiu, vol recollir totes les sensibilitats i necessitats d'aquest col·lectiu i treballar per a la visualització i normalització de les persones amb discapacitat a la ciutat.

La qualitat de vida de les persones amb discapacitat i les seves famílies va lligat a la voluntat de pertànyer a una ciutat accessible e inclusiva, que accepti la diversitat, facilitant els suports necessaris a aquells que els requereixin.

La metodologia de treball de la Taula Local de la Discapacitat es basa en una metodologia de treball en xarxa amb tot els agents implicats. A partir de reunions plenàries, on participen totes les entitats i les Comissions de treball, es pretén abordar tots els temes possibles que afectin a la discapacitat.

Tot i que el Pla d'Accessibilitat recull amb detall les actuacions, l'Ajuntament ha volgut anar més enllà incorporant la participació, amb una metodologia de treball bàsica per incorporar les aportacions dels ciutadans i de les ciutadanes. En aquest sentit, el nostre Ajuntament disposa d'una eina fonamental per a la participació vinculada a la supressió de barreres i seguint la línia de disseny per tothom o disseny universal. Així doncs, la Taula Local de la Discapacitat incorpora la participació de 32 entitats de la ciutat i els serveis municipals corresponents per incorporar el valor afegit de les aportacions vinculades a necessitats i propostes de millora de pràctiques. En aquests s'està treballant, a través de comissions i grups.

Aquestes són:

- **La Comissió de transport públic**, que a més a més de millorar l'accessibilitat dels vehicles, s'ocupa de la sensibilització dels conductors, l'elaboració de la fitxa d'ús de les rampes entre d'altres amb la col·laboració de les entitats.

- **La Comissió de millora de la mobilitat de persones amb mobilitat reduïda**, que està redactant la **regulació de les reserves d'aparcament**, i les accions de millora vinculades al tema. Disposem de la cartografia de les zones blaves, les reserves d'aparcament per a persones amb discapacitat, de manera que aquestes puguin tenir ubicades aquests espais preferencials d'aparcament.
- **La Comissió d'accessibilitat** on es fan valoracions i aportacions dels projectes que es desenvolupen a la ciutat i des d'on s'han valorat tots els projectes del FEIL. Les valoracions es fan mitjançant l'aportació de les consideracions de necessitat i visites a espais ja existents per concreció de millores.
- **El grup de millora per a l'accessibilitat a locals de pública concurrència** iniciarà un treball amb la Regidoria de Comerç per estudiar les possibilitats de millora amb un treball conjunt amb les entitats de comerciants de la nostra ciutat.
- **El grup de treball de comunicació** està dissenyant una campanya de comunicació i sensibilització sobre la diversitat funcional.
- **Conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Terrassa i l'entitat PROU BARRERES en matèria d'accessibilitat universal.**

L'associació PROU BARRERES és una entitat constituïda per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat. Des de la seva constitució, aquesta entitat s'ha significat molt especialment per la seva presència molt activa en els diferents àmbits de debat i de plantejament de noves mesures per la millora de les condicions de les persones amb discapacitat, tant en l'àmbit estrictament local com en el marc de les diferents iniciatives que a nivell nacional es venen produint.

L'associació desenvolupa una tasca molt activa també en relació amb l'exigència de la màxima qualitat en el compliment de les vigents normatives en matèria d'accessibilitat, i molt particularment en quant als aspectes relatius a la supressió de les barreres arquitectòniques. Aquesta tasca es ve manifestant a traves de diverses iniciatives i actuacions referides especialment a l'àmbit de les noves obres públiques i particulars que es duen a terme a la ciutat de Terrassa.

Es voluntat de les parts establir un marc de col·laboració permanent per a l'assessorament i el suport a les accions municipals en relació amb el foment i l'establiment de noves mesures d'accessibilitat universal.

En aquest sentit, el coneixement específic i la perspectiva que en relació als problemes de l'accessibilitat per a tothom pot aportar PROU BARRERES, es un actiu fonamental a l'hora d'abordar nous projectes i actuacions per part de l'Ajuntament de Terrassa que a través d'aquest conveni de col·laboració es pretén articular.

Molt específicament, en el camp de l'acció sobre les comunitats de propietaris d'edificis d'habitatges amb barreres arquitectòniques, resulta essencial realitzar una doble tasca tant d'assessorament general respecte de les possibles solucions tècniques i mecanismes per a la seva implementació i possible finançament, com, també respecte a la sensibilització i mediació amb els copropietaris per tal que acordin la realització de les actuacions que permetin la supressió de barreres arquitectòniques i garantir l'accessibilitat per a tots els usuaris.

En l'àmbit concret de l'assessorament a les comunitats de propietaris, i també en el de la seva sensibilització i possible mediació en els cassos de manca d'acord, l'entitat PROU BARRERES pot assolir un paper cabdal que juntament amb l'acció específica d'assessorament tècnic i de tramitació administrativa que correspon a l'administració local, poden impulsar de manera decisiva la important tasca encara pendent en relació amb els parcs d'habitatges antics sense ascensors o amb barreres arquitectòniques en els seus accessos i recorreguts comuns.

Els resultats i les potencialitats que resulta de la col·laboració conjunta entre les comunitats de propietaris, l'Ajuntament de Terrassa i l'entitat PROU BARRERES, ja s'ha pogut verificar en algunes intervencions realitzades en diferents comunitats que han abordat el sempre difícil procés de supressió de barreres arquitectòniques.

El nivell d'èxit assolit en les experiències desenvolupades fins ara, i la gran potencialitat que aquesta col·laboració conjunta pot aportar en el futur de cara a la possible realització de noves actuacions amb graus de dificultat similars o superiors a les realitzades, porta a la necessitat de crear un instrument que canalitzi i consolidi un marc de col·laboració permanent i definit entre l'Ajuntament de Terrassa i PROU BARRERES.

L'objecte del conveni de col·laboració es l'establiment d'un marc permanent de col·laboració establert en relació amb els següents aspectes concrets:

1. El reconeixement per part de l'Ajuntament de Terrassa a l'entitat PROU BARRERES com a entitat col·laboradora sense ànim de lucre en les funcions d'assessorament general, sensibilització i mediació davant altres administracions, institucions, entitats i comunitats de propietaris, en matèria d'accessibilitat universal, i particularment en relació amb les mesures i solucions per la millora de l'accessibilitat en els edificis d'habitatges existents.
2. El compromís per part de PROU BARRERES de prestar el seu assessorament a l'Ajuntament de Terrassa en relació amb l'accessibilitat universal, proposant i suggerint possibles actuacions, i posant en coneixement de l'ajuntament les problemàtiques detectades, específicament en relació amb la problemàtica dels habitatges amb accessos no adaptats.
3. El compromís per part de PROU BARRERES d'aportar suggeriments i propostes de millora en general en relació amb els aspectes relatius a l'accessibilitat universal en l'àmbit de les noves actuacions a desenvolupar en l'àmbit de l'espai públic de la ciutat, dels nous equipaments i dotacions municipals i de les noves propostes urbanístiques.
4. El compromís per part de l'Ajuntament de Terrassa de recollir les aportacions, suggeriments i el resultat de la informació aportats per part de PROU BARRERES en relació amb els diferents aspectes que configuren el marc de col·laboració establerta entre ambdues parts, i de canalitzar adequadament les mateixes en el marc de la resolució de les actuacions que corresponen a l'àmbit de les competències de l'ajuntament en matèria d'accessibilitat universal.

3. Algunes propostes d'actuació en el marc del Pacte.

- 1. Organitzar unes jornades sobre accessibilitat universal i nova ciutat.**
- 2. Crear un distintiu identificador dels locals públics accessibles a la ciutat.**
- 3. Desenvolupar diferents activitats formatives adreçades a col·lectius específics (comerciants, comunitats de propietaris, administradors, tècnics...).**
- 4. Treballar per la presència de les entitats locals en els fòrums nacionals i europeus sobre discapacitat (European Disability Forum,...).**
- 5. Revisar el Pla d'Accessibilitat municipal.**
- 6. Redactar una ordenança municipal sobre accessibilitat universal.**
- 7. Crear un portal Terrassa accessible.**
- 8. Formació interna als treballadors municipals en suports i tracte adequat a les persones amb discapacitat.**

4. Membres del Pacte.

- Ciutadans que vulguin adherir-se i participar a títol individual.
- Col·lectius que representen a persones amb discapacitat.
- Associacions veïnals.
- Associacions no vinculades a la discapacitat del teixit associatiu local.
- Partits polítics.
- Sindicats.
- Entitats patronals.
- Col·legis professionals.
- Gremis.
- Ajuntament de Terrassa.
- Altres administracions.
- Universitat.
- Escoles.
- Mitjans de comunicació.

5. Composició i règim de funcionament.

- Presidència.
- Comitè del Pacte.
- Plenari.
- Comissions de treball.
- Secretaria (Persona de referència Àrea de Planificació Urbanística i Territori)

Convocatòria d'una sessió plenària ordinària anual.

Convocatòria de sessions planaries extraordinàries en funció del tractament de temes específics, per iniciativa de la Presidència a petició del Comitè del Pacte.

Terrassa, juliol de 2012.